

SUMMARIES IN POLISH

Jerzy ŚLESZYŃSKI

NORMATYWNA EKONOMIA EKOLOGICZNA WARUNKIEM TRWAŁEGO ROZWOJU

STRESZCZENIE: Celem artykułu jest podkreślenie rzeczywistej konkurencyjności między ekonomią pozytywną a ekonomią normatywną. Artykuł rozpoczyna się od przedstawienia tej kontrowersji, która jest tylko pretekstem do analizy konkretnego pola działania ekonomii ekologicznej. Podejście normatywne w ekonomii ekologicznej jest potrzebne w trudnym wieku narastających deficytów i stawiania czoła zagrożeniom dla trwałości biologicznej i społecznej. Wiarygodne dane z biologii, fizyki, chemii i medycyny informują o tym, co jest naprawdę niebezpieczne. Tym samym sugerują kierunki zmian i ich niezbędną skalę. Podejście normatywne, oparte na wytycznych nauk podstawowych, pozwala tworzyć teorie i modele ekonomiczne, a następnie wyprowadzać konkretne, ilościowe przesłanki dla działań podejmowanych w gospodarce. Teza tego artykułu sprowadza się do stwierdzenia, że efektywne zaangażowanie ekonomii ekologicznej w teoretyczne i praktyczne rozwiązywanie problemów zrównoważonego rozwoju jest możliwe tylko poprzez zastosowanie podejścia normatywnego.

SŁOWA KLUCZOWE: normatywna ekonomia, ekonomia ekologiczna, trwały rozwój

Agnieszka BECLA, Stanisław CZAJA

ZASADY GOSPODAROWANIA W REALIZACJI ZRÓWNOWAŻONEGO I TRWAŁEGO ROZWOJU – WYBRANE PROBLEMY

STRESZCZENIE: W opracowaniu przedstawiono wybrane zagadnienia dotyczące zasad gospodarowania (zarządzania) realizacją zrównoważonego i trwałego rozwoju. Są to między innymi zasady: (1) tradycyjnej gospodarki ekstensywnej, (2) intensywnej tradycyjnej gospodarki, (3) gospodarek alternatywnych, (4) ekorozwoju, (5) Sustainable Development i (6) zrównoważonego entropijnie rozwoju. Scharakteryzowano również wybrane kryteria oceny tych zasad.

SŁOWA KLUCZOWE: zrównoważony i trwały rozwój, zasady realizacji zrównoważonego i trwałego rozwoju, kryteria oceny zasad realizacji Sustainable Development

Muhammad MUSHAFIQ, Błażej PRUSAK

CZY BYCIE SPOŁECZNIE DOBRYM URATUJE FIRMY OD UPADŁOŚCI? SYSTEMATYCZNY PRZEGLĄD LITERATURY I ANALIZA BIBLIOMETRYCZNA

STRESZCZENIE: Celem artykułu jest ustalenie, czy bycie społecznie odpowiedzialnym chroni przedsiębiorstwa przed bankructwem? Podjęto także próbę znalezienia odpowiedzi na następujące pytania: Jaki jest związek między społeczną odpowiedzialnością biznesu a ryzykiem niewypłacalności? Jakie metody i miary są stosowane w literaturze przedmiotu do oceny tej zależności? Jaka jest podstawa teoretyczna tych studiów badawczych? Ponadto podjęto próbę określenia luki badawczej dla celów kontynuacji dalszych badań. Bazy danych Web of Science i Scopus zostały wykorzystane do pozyskania odpowiednich artykułów naukowych. Po przeprowadzeniu selekcji, ogółem przeanalizowano 24 artykuły przy zastosowaniu systematycznego przeglądu literatury PRISMA i bibliometrii. Z przeglądu wynika, że występuje jednokierunkowy, odwrotny związek między społeczną odpowiedzialnością biznesu a ryzykiem niewypłacalności. Ponadto większość pozycji literaturowych odwołuje się do perspektywy interesariuszy jako podstawowej ramy teoretycznej tych badań. Istnieje luka badawcza w zakresie wyjaśniania związków między różnymi teoriami oraz możliwość rozszerzenia modelu o dodatkowe aspekty makro- i mikroekonomiczne oraz finansowe. Artykuł stanowi wkład w aspekt teoretyczny, ponieważ przedstawia klasyfikację metod, aproksymant i podstaw teoretycznych wykorzystywanych w badaniach nad społeczną odpowiedzialnością biznesu i ryzykiem niewypłacalności.

SŁOWA KLUCZOWE: ryzyko niewypłacalności, społeczna odpowiedzialność biznesu, systematyczny przegląd literatury, analiza bibliometryczna, PRISMA

Piotr SWACHA, Zbigniew KARACZUN, Daria MURAWSKA

EUROPEIZACJA POLSKIEJ POLITYKI KLIMATYCZNEJ

STRESZCZENIE: Celem pracy była analiza stanowisk głównych polskich partii politycznych w odniesieniu do europejskiej polityki klimatycznej oraz ocena, czy i w jakim stopniu w Polsce zachodzi proces europeizacji polityki klimatycznej. Skutki zmiany klimatu powodują negatywne konsekwencje zarówno dla bezpieczeństwa żywnościowego, jak i produkcji przemysłowej, spowalniając w ten sposób rozwój gospodarczy. Obniżają także produktywność siły roboczej i wpływają na międzynarodową wymianę handlową. Siła i zakres negatywnego wpływu skutków zmiany klimatu zależą będzie od decyzji politycznych i efektywności działań podejmowanych przez poszczególne rządy. Negatywne podejście do konieczności ochrony klimatu ze strony partii politycznych może spowodować, że niezbędne i efektywne działania nie będą prowadzone, nawet pomimo zmian w społecznej percepcji.

SŁOWA KLUCZOWE: polityka klimatyczna, partie polityczne, programy wyborcze, europeizacja, społeczna percepcja

Agnieszka CIECHELSKA, Marta KUSTERKA-JEFMAŃSKA,
Sabina ZAREMBA-WARNKE

SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI JAKO SYSTEM POLICENTRYCZNY – NA PRZYKŁADZIE POLSKI

STRESZCZENIE: W krajach rozwiniętych główny ciężar gospodarki odpadami spoczywa na zorganizowanym (sformalizowanym) i masowym systemie gospodarki odpadami komunalnymi. Funkcjonowanie tych systemów regulowane jest przepisami prawnymi na poziomie lokalnym, krajowym i międzynarodowym. Jednocześnie niektóre frakcje odpadów są całkowicie lub częściowo wyłączone z tego systemu (np. odpady gabarytowe, odzież używana, żywność, odpady zielone, czy metale). Są one, podobnie jak w krajach rozwijających się, częściowo zagospodarowane w drodze nieformalnych działań. Organizacja, sposób funkcjonowania, skala czy zasięg przestrzenny tych działań jest bardzo różny. Cały system formalny jest zorganizowany w sposób hierarchiczny i ściśle regulowany przepisami prawnymi. Natomiast działania nieformalne podlegają regulaminom lub zestawom reguł. Tym samym gospodarka odpadami komunalnymi w krajach rozwiniętych tworzy skomplikowaną mozaikę działań, organizacji i instytucji przyczyniających się do redukcji odpadów oraz ich uciążliwości. Celem artykułu jest określenie, czy systemy gospodarki odpadami w krajach rozwiniętych posiadają cechy, które pozwalają na osiągnięcie korzyści, jakie niesie policentryczny system zarządzania. Analizę przeprowadzono na przykładzie Polski. W tym celu wykorzystano *Theoretical Model for the Commons* (Carlisle & Gruby, 2019).

SŁOWA KLUCZOWE: gospodarka odpadami komunalnymi, dobra wspólne, policentryczność

Agnieszka TRĘBICKA

MODELOWANIE ZMIAN WIEKU WODY W SYSTEMACH DYSTRYBUCJI WODY W CZASIE I PRZESTRZENI

STRESZCZENIE: W artykule przedstawiono szczególnie ważny wariant badawczy w procesie modelowania systemów dystrybucji wody (SDW), jakim jest wiek wody. Wiek wody w rurach jest parametrem, który określa świeżość wody. Głównym celem przedstawionych badań była analiza zmian wieku wody poprzez obserwację podstawowych parametrów: ciśnienia i przepływu wody. W rezultacie założonych symulacji wyodrębnione zostały potencjalne miejsca wtórnego zanieczyszczenia. Wynikiem rozwiązania zaistniałej sytuacji było wprowadzenie wszelkich prac, mających na celu wyeliminowanie i ulepszanie zaistniałych negatywnych zmian poprzez: znacznie częstsze monitorowanie wody na tym obszarze pod kątem właściwości fizykochemicznych i bakteriologicznych oraz regularne płukanie rurociągów. Badania prowadzono w oparciu o model matematyczny sieci wodociągowej. Jako narzędzie badawcze wykorzystano Program EPANET, które umożliwia modelowanie zmian wieku wody w całym systemie dystrybucji wody w czasie. Podstawą przeprowadzonych badań stał się czynnik czasu, który pełni szczególnie ważną funkcję w procesie zarządzania systemem dystrybucji wody. Biorąc pod uwagę czas, zaobserwowano, ile wody pozostaje na danym odcinku od momentu, w którym spływa ona z ujęcia i jest mieszana z wodą już obecną w całej sieci. Analizowano szereg wariantów

symulacyjnych pod kątem działania systemu dystrybucji wody, gdzie kluczowym problemem była stagnacja wody. Należy zaznaczyć, że stagnacja wody jest szczególnie niebezpieczna w przypadku SDW, a uzyskane wyniki wykazały widoczne jej miejsca na badanym modelu. Przy symulacjach trwających więcej niż 8, 10 dni zauważono, wyraźne pogorszenie jej jakości. Wyodrębniono potencjalne miejsca wtórnego zanieczyszczenia. Powyższe badania mają szczególne znaczenie z punktu widzenia zarządzania efektywnością działania sieci wodociągowej. Przeprowadzona analiza wody w systemach wodociągach, ulegającej stagnacji, a tym samym starzejąca się, pokazuje że efektywność pracy systemu znacznie spada. Zmienność warunków w systemie dystrybucji wody sprawia również, że wydajność pracy SDW, a zwłaszcza jednostek pompujących staje się zmienna.

SŁOWA KLUCZOWE: model matematyczny, system dystrybucji wody, wiek wody, właściwości fizykochemiczne i bakteriologiczne, przepływ świeżej wody

Małgorzata KRASOWSKA, Małgorzata KOWCZYK-SADOWY, Sławomir OBIDZIŃSKI

KOMPOSTOWANIE USTABILIZOWANEGO KOMUNALNEGO OSADU ŚCIEKOWEGO Z POZOSTAŁOŚCIAMI Z PRZETWÓRSTWA ROLNO-SPOŻYWCZEGO W POLSCE

STRESZCZENIE: Ustabilizowane komunalne osady ściekowe oraz wybrane odpady z przetwórstwa rolno-spożywczego mogą być wykorzystywane w celach rolniczych, co wpisuje się w zagadnienia gospodarki o obiegu zamkniętym. W związku z tym wybrane pozostałości zbadano pod kątem możliwości wykorzystania ich na cele nawozowe. Następnie poddano je procesowi kompostowania w bioreaktorze, ze sztucznym napowietrzaniem. Mieszanki kompostowe sporządzono biorąc pod uwagę zawartość w nich między innymi węgla, azotu, fosforu oraz wody, a w przypadku osadu ściekowego określono także zanieczyszczenia biologiczne i zawartość metali ciężkich. Na podstawie przeprowadzonych badań stwierdzono, że odpady organiczne z przetwórstwa rolno-spożywczego oraz ustabilizowane komunalne osady ściekowe mogą być wykorzystane w procesie kompostowania, a otrzymany kompost charakteryzował się dobrymi właściwościami nawozowymi. Biorąc pod uwagę właściwości fizykochemiczne otrzymanego kompostu stwierdzono, że może on stanowić bardzo cenny nawóz wykorzystywany jako dodatek do gleby.

SŁOWA KLUCZOWE: kompost, nawożenie, przetwórstwo rolno-spożywcze, osady ściekowe

Aleksander KIRYLUK, Joanna KOSTECKA

ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH Z PERSPEKTYWY DEKADY ODBUDOWY EKOSYSTEMÓW

STRESZCZENIE: Obszary wiejskie stanowią ważne zaplecze dla zrównoważonego rozwoju, ponieważ charakteryzują się dużą różnorodnością flory, fauny i siedlisk. Obok funkcji produkcji żywności mogą pełnić liczne funkcje związane z ochroną i kształtowaniem środowiska. W pracy scharakteryzowano wpływ rolnictwa na środowisko przyrodnicze, pokazując także wybrane parametry rolniczej produkcji roślinnej w Unii Europejskiej, Holandii i Polsce. Wskazano czynniki istotne w kontekście trwania Dekady Odbudowy Ekosystemów ONZ (2021-2030). Jako punkt odniesienia dla oczekiwanych wyników w zakresie tworzenia zrównoważonego rozwoju w obszarach wiejskich wybrano cechy rolnictwa w powiecie hajnowskim (gdzie ponad 50% powierzchni zostało objęte ochroną), traktując ten powiat jako model organizacji rozwoju rolnictwa w XXI wieku. Podkreślono znaczenie bioróżnorodności dla budowania zrównoważonej strategii dobrobytu człowieka. Wykorzystywanie świadczeń ekosystemów będzie trwałe, gdy elementy Dekady Restytucji Ekosystemów zostaną szeroko zakorzenione w świadomości obywatelskiej mieszkańców Polski i podobnych przestrzeni w Europie. Aby tak się stało trzeba Dekadę Restytucji Ekosystemów jak najszerszej promować, pisząc o niej w różnych kontekstach.

SŁOWA KLUCZOWE: obszary wiejskie, ograniczanie antropopresji, Dekada Odbudowy Ekosystemów (2021-2030)

Konrad PRANDECKI, Wioletta WRZASZCZ

WYZWANIA DLA ROLNICTWA W POLSCE WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI CELÓW STRATEGICZNYCH EUROPEJSKIEGO ZIELONEGO ŁADU

STRESZCZENIE: Celem artykułu jest wskazanie najważniejszych wyzwań dla rolnictwa w Polsce w kontekście realizacji celów strategicznych Europejskiego Zielonego Ładu oraz Krajowego Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027. Głównym narzędziem wykorzystanym w badaniu była analiza porównawcza dokumentów prawnych unijnych oraz polskich. Porównanie to zostało uzupełnione o analizę danych statystycznych dotyczących rolnictwa w Polsce, głównie z lat 2005-2020. Posiłowano się m.in. danymi: Powszechnego Spisu Rolnego 2020, Głównego Urzędu Statystycznego, Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz Europejskiej Agencji Leków. Uzyskane wyniki pokazują, że krajowe cele do roku 2030 są znacznie niższe od europejskich, ale zostały ustalone z uwzględnieniem możliwości ich realizacji, co oznacza, że spełnienie każdego z podstawowych, krajowych celów w sektorze rolnictwa będzie wiązało się z dużym wyzwaniem. Wyzwania te mają charakter merytoryczny, administracyjno-prawny, społeczny, finansowy i geopolityczny.

SŁOWA KLUCZOWE: Europejski Zielony Ład, rolnictwo, zmiana klimatu, wspólna polityka rolna, Polska

Anna PIOTROWSKA, Dariusz BORUSZKO

ANALIZA POTENCJAŁU EFEKTYWNYCH MIKROORGANIZMÓW W PRODUKCJI ROŚLINNEJ

STRESZCZENIE: Środowisko naturalne zmienia się pod wpływem działalności człowieka i rozwoju nowych technologii. Jednym ze sposobów przywrócenia równowagi środowiska naturalnego jest ograniczenie rolnictwa konwencjonalnego na korzyść gospodarowania metodami ekologicznymi, opartych na stosowaniu nawozów organicznych i naturalnych, z wyłączeniem stosowania chemicznych środków produkcji. Takie działanie przyczyni się w znacznej mierze do poprawy bioróżnorodności i bogactwa zasobów naturalnych. Nawożenie we współczesnym rolnictwie jest jednym z najważniejszych zabiegów agrotechnicznych decydujących o wielkości i jakości uzyskiwanych plonów. W rolnictwie ekologicznym mikroorganizmy glebowe odgrywają ważną rolę, ponieważ wpływają na mineralizację węgla organicznego i humifikację materii organicznej, dzięki czemu składniki pokarmowe są łatwiej przyswajalne przez roślin. Nawozy organiczne jakimi są Efektywne Mikroorganizmy, produkowane są przy użyciu żywych mikroorganizmów, które nie tylko dostarczają do gleby składniki odżywcze, ale również pozwalają na udostępnienie nieaktywnych. Dzięki lepszemu przyswajaniu składników pokarmowych rośliny lepiej się rozwijają i rosną, zapewniając najlepsze plony, których ceny skupu z upraw ekologicznych są bardzo często znacznie wyższe, niż w przypadku tradycyjnych upraw. Celem pracy było przedstawienie możliwości wykorzystania Efektywnych Mikroorganizmów jako ekologicznej i ekonomicznej alternatywy dla konwencjonalnych systemów produkcji roślinnej wykorzystujących nawozy sztuczne.

SŁOWA KLUCZOWE: zrównoważony rozwój, rolnictwo, Efektywne Mikroorganizmy

Agnieszka BRELIK, Wojciech LEWICKI, Milena BERA, Monika ŚPIEWAK-SZYJKA

ISTOTA POTENCJAŁU RYNKU BIOGAZU ROLNICZEGO W POLSCE – STUDIUM PRZYPADKU PROJEKT BIOGAZOWNI

STRESZCZENIE: W ostatnich latach jednym z kluczowych postulatów w polityce Unii Europejskiej stał się rozwój odnawialnych źródeł energii. W Polsce pojawiła się idea, że potencjał energetyczny krajowego rolnictwa może stanowić szansę na szersze wykorzystanie dostępnej biomasy rolniczej. Biorąc pod uwagę fakt, że biogaz rolniczy od dawna postrzegany jest jako jeden z najbardziej obiecujących kierunków transformacji energetycznej, celem artykułu była ocena potencjału rynku biogazu rolniczego w Polsce. Metodologia badań została oparta na miarach statystycznych związanych z analizą struktury i zmian w czasie w poszczególnych latach. Analizę struktury przeprowadzono dla wybranych województw Polski, dla których zbudowano rozkłady empiryczne i obliczono wybrane parametry opisowe. Podobnej analizy dokonano w stosunku do wybranych krajów unijnych. Ponadto zgodnie z Krajowym Planem Działań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych w każdej polskiej gminie powinna powstać co najmniej jedna biogazownia rolnicza. Na tej podstawie w artykule dokonano oceny efektu ekologicznego projektu biogazowni rolniczej w miejscowości Marcinkowice, w wojewódz-

twie zachodniopomorskim. Przedstawione symulacje pozwoliły na stwierdzenie, że biogazownia rolnicza może stanowić potencjał ekologiczny w postaci ograniczenia zużycia paliw kopalnych poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych do atmosfery, przy jednoczesnym ograniczeniu zużycia paliw kopalnych. Istotnym dla praktyki było potwierdzenie, że inwestowanie w zakresie odnawialnych źródeł energii, w tym wykorzystanie biogazu, wpisuje się w cele i kierunki rozwoju związane ze zrównoważonym gospodarowaniem zasobami środowiska i rozwojem odnawialnych źródeł energii.

SŁOWA KLUCZOWE: odnawialne źródła energii, rynek biogazu, analizy, rolnictwo, studium przypadku, efekty ekologiczno-energetyczne

Melania BĄK, Marzena STROJEK-FILUS

ZARZĄDZANIE WRAŻENIEM W RAPORTOWANIU INFORMACJI ŚRODOWISKOWYCH W GRUPACH KAPITAŁOWYCH BRANŻ ENERGETYCZNEJ, SUROWCOWEJ I PALIWOWEJ. WYNIKI Z POLSKI

STRESZCZENIE: Zarządzanie wrażeniem odgrywa istotną rolę w kształtowaniu i ujawnianiu informacji niefinansowych, w tym środowiskowych, w raportowaniu zintegrowanym. Celem opracowania jest identyfikacja i ocena skutków stosowania strategii zarządzania wrażeniem w prezentacji informacji środowiskowych o charakterze niefinansowym w zintegrowanych raportach grup kapitałowych branż energetycznej, surowcowej i paliwowej, które od wielu lat mają znaczący udział w degradacji środowiska naturalnego. Badania zostały przeprowadzone dwuetapowo: w pierwszym etapie – w ramach strategii zarządzania wrażeniem – przeprowadzono analizę tekstu w celu identyfikacji strategii manipulacji tematycznej oraz manipulacji wizualnej i strukturalnej, w drugim etapie – w ramach strategii manipulacji syntaktycznej – przeprowadzono analizę stopnia zrozumiałości tekstu za pomocą aplikacji Jasnopis, w ramach której wykorzystywane są m.in. wskaźniki FOG i Pisarka. Wyniki badań wybranych podmiotów będących tzw. „trucicielami” środowiska naturalnego potwierdzają stosowanie zróżnicowanych narzędzi w ramach strategii zarządzania wrażeniem interesariuszy, m. in. manipulowania słowami, kolorem, obrazem i tekstem.

SŁOWA KLUCZOWE: zrównoważony rozwój, zielona rachunkowość, informacje środowiskowe, zintegrowane raporty, zarządzanie wrażeniem

Piotr BOŁTRYK

WPŁYW UZGODNIENIA REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA NA DECYZJĘ W SPRAWIE ŚRODOWISKOWYCH UWARUNKOWAŃ REALIZACJI INWESTYCJI W POLSCE

STRESZCZENIE: Celem niniejszego opracowania jest próba udzielenia odpowiedzi na pytanie dotyczące wpływu uzgodnienia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska na decyzję w sprawie środowiskowych uwarunkowań w Polsce. Dotychczas w literaturze tematu ukształtowały się dwa stanowiska. Zgodnie z pierwszym uzgodnienie takie jest dla organu wydającego decyzję wiążące. Przeciwnicy takiego podejścia przekonują natomiast, że organ administracyjny jest w tym zakresie samodzielny. Autor dokonując pogłębionej analizy obydwu podejść opowiada się po pierwszej ze stron, biorąc dodatkowo pod uwagę argumenty natury jurystycznej, funkcjonalnej oraz celowościowej. Studium przypadku dotyczyło budowy pięciu budynków do hodowli brojlerów kurzych lub indyków wraz z infrastrukturą towarzyszącą na nieruchomości położonej w obrębie Solniki, gm. Zabłudów.

SŁOWA KLUCZOWE: decyzja, środowisko, uzgodnienie, ocena

Łukasz ZBUCKI

WPŁYW PANDEMII KORONAWIRUSA SARS-COV-2 NA DYNAMIKĘ RUCHU TURYSTYCZNEGO W WYBRANYCH PARKACH NARODOWYCH W POLSCE

STRESZCZENIE: Pandemia SARS-CoV-2, rozpoczęta w 2020 roku, bardzo dotkliwie dotknęła sektor usług turystycznych. Celem niniejszego artykułu jest określenie wpływu pandemii koronawirusa i konsekwencji z nią związanych na dynamikę ruchu turystycznego w dziewięciu polskich parkach narodowych. Posłużono się metodą analizy statystycznej (opisowej) na podstawie danych dotyczących sprzedaży biletów do parków w 2019 i 2020 roku. Przeprowadzone badania dowiodły, że mimo obaw o zdrowie oraz szeregu ograniczeń, liczba turystów we wszystkich parkach, wyrażona sprzedażą biletów w roku 2020 spadła tylko o 0,06%. Polskie parki narodowe, które są mniej popularne, zanotowały wzrosty odwiedzających nawet o 66%, natomiast w parkach o dużej zwykle frekwencji nastąpiły spadki, szczególnie podczas wiosennego lockdownu. Uzyskane analizy pozwalają na opracowanie wzorców mobilności turystów w sytuacjach wyjątkowych.

SŁOWA KLUCZOWE: dynamika ruchu turystycznego, koronawirus, SARS-CoV-2, COVID-19, parki narodowe

Izabela WIELEWSKA, Marzena KACPRZAK, Agnieszka KRÓL, Artur CZECH,
Dagmara K. ZUZEK, Katarzyna GRALAK, Renata MARKS-BIELSKA

ZIEŁONE ZARZĄDZANIE ZASOBAMI LUDZKIMI

STRESZCZENIE: Zielone zarządzanie zasobami ludzkimi to podejmowanie działań oraz kształtowanie i promowanie postaw proekologicznych w środowisku pracowniczym. Celem niniejszego opracowania jest zbadanie roli zielonego Human Resource Management (HRM) oraz ekologicznych polityk firm w zakresie zrównoważonego rozwoju środowiska. Badania w tym zakresie przeprowadzono wśród 346 pracowników zatrudnionych w przedsiębiorstwach z różnych branż zlokalizowanych na terenie Polski w 2021 roku. W badaniu wykorzystano internetowy kwestionariusz ankiety. Uzyskane wyniki poddano analizie statystycznej, zastosowano model regresji logistycznej z wykorzystaniem m.in. pakietu komputerowego *Statistica*. Przeprowadzona analiza wykazała, że świadomość pracowników w zakresie zielonych kompetencji, jaki i działania pracodawcy w zakresie szkoleń i edukacji ekologicznej są statystycznie istotne, ale pracodawcy większy nacisk powinni kłaść na edukację ekologiczną zatrudnionego personelu w powiązaniu z zajmowanym przez nich stanowiskiem pracy.

SŁOWA KLUCZOWE: zielone zarządzanie zasobami ludzkimi, działania prośrodowiskowe przedsiębiorstw, ekologiczny kontekst HR, model regresji logistycznej, zielone miejsca pracy i zielone kompetencje

Beata SKUBIAK

IDENTYFIKACJA I DELIMITACJA OBSZARÓW PROBLEMOWYCH NA PRZYKŁADZIE WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

STRESZCZENIE: W Polsce, mimo tego, że istnieje już coraz bogatsza literatura poświęcona gospodarce regionalnej, wciąż jest zapotrzebowanie na wiedzę w zakresie różnych wymiarów i aspektów rozwoju obszarów problemowych. Przyczyną tego stanu jest szukanie sposobów na zdynamizowanie rozwoju kraju, znalezienie nowych możliwości aktywizacji zarówno ośrodków wzrostu, jak również, a może przede wszystkim, obszarów słabo rozwiniętych, zacofanych, obciążonych ukrytym bezrobociem w rolnictwie i pozbawionych cech, jakie sprzyjają rozwojowi nowoczesnej, opartej o wiedzę, gospodarki właściwej XXI stuleciu. Kluczowy problem, który został podjęty w niniejszym artykule, dotyczy tego, jakie kryteria powinny być brane pod uwagę przy delimitacji obszaru problemowego, aby interwencja publiczna była skuteczna i przyczyniała się do pożądanych zmian?

W artykule zaprezentowano metodę delimitacji obszarów problemowych na przykładzie modelu pięciu kapitałów. Studium przypadku stanowi województwo zachodniopomorskie.

SŁOWA KLUCZOWE: obszar problemowy, delimitacja

Elżbieta LOREK, Paweł LOREK

POSTAWY SPOŁECZNE WOBEC ELEKTROODPADÓW A REALIZACJA ZASAD GOSPODARKI OBIEGU ZAMKNIĘTEGO

STRESZCZENIE: Artykuł porusza kwestię elektroodpadów i roli konsumenta urządzeń elektrycznych i elektronicznych w organizacji gospodarki obiegu zamkniętego. Celem artykułu jest (i) identyfikacja podejść badanych konsumentów do nieużytkowanego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, (ii) ocena spójności wykazywanych postaw z zasadami gospodarki obiegu zamkniętego oraz (iii) identyfikacja najważniejszych czynników wpływających na te postawy. W części teoretycznej odniesiono się do kwestii takich jak: subiektywność postrzegania elektroodpadów przez konsumentów, rosnącej ilości elektroodpadów w skali globalnej i problemów związanych z ograniczonymi możliwościami recyklingu. Przeprowadzone badania ujawniły potencjał badanych konsumentów dla organizacji gospodarki obiegu zamkniętego w zakresie zagospodarowania elektroodpadów, jak również czynniki zagrażające w postaci deponowania elektroodpadów do strumienia odpadów komunalnych. Analiza wykazała również korelację postaw wobec elektroodpadów z czynnikami takimi jak wiek, płeć i wykształcenie. W podsumowaniu usystematyzowano najważniejsze problemy konsumentów związane z zagospodarowywaniem elektroodpadów i zasygnalizowano przeprowadzenie dokładniejszych badań w tym zakresie.

SŁOWA KLUCZOWE: gospodarka obiegu zamkniętego, elektroodpady, zachowania konsumenckie

Elżbieta BRONIEWICZ, Mirosław BRONIEWICZ, Beata SKUBIAK, Artur BRYLIŃSKI,
Paulina GRABOWSKA

ADAPTACJA ISTNIEJĄCYCH OBIEKTÓW BUDOWLANYCH DO NOWYCH WARUNKÓW UŻYTKOWANIA

STRESZCZENIE: Celem artykułu jest ocena kryteriów, które są brane pod uwagę przy podejmowaniu decyzji o adaptacyjnym, ponownym wykorzystaniu istniejących budynków. Ponowne wykorzystanie istniejących obiektów budowlanych poprzez ich modernizację i przystosowanie do nowych warunków użytkowania jest zgodne z koncepcją zrównoważonego rozwoju, ponieważ umożliwia przedłużenie okresu ich użytkowania bez ponoszenia znacznych nakładów finansowych. Koncepcja adaptacyjnego wykorzystania istniejących budynków związana jest z teorią gospodarki o obiegu zamkniętym, według której obiekty budowlane należy projektować i budować uwzględniając procesy, w którym odpady z jednego procesu są wykorzystywane jako surowiec do innego. Ogranicza się wówczas zużycie surowców, zmniejsza ilość odpadów i minimalizuje zużycie energii. W artykule omówiono kryteria, którymi powinny kierować się samorządy, architekci i projektanci przy podejmowaniu decyzji o ponownym wykorzystaniu budynku. Kryteria zostały sklasyfikowane jako kryteria techniczne, ekonomiczne, społeczne i środowiskowe. W artykule przedstawiono, zweryfikowane metodą ankietową, preferencje obecnych i przyszłych decydentów, którzy są zaangażowani w adaptacyjne ponowne wykorzystanie obiektów budowlanych.

SŁOWA KLUCZOWE: adaptacja budynków do nowych warunków użytkowania, renowacja, obiekty budowlane, kryteria